

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาบทบาทของบิดา มารดา รวมทั้งตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อบทบาทของบิดา มารดาต่อการเตรียมความพร้อมในการเผชิญปัญหาเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นในอำเภอเมืองเชียงใหม่ และเปรียบเทียบบทบาทดังกล่าวระหว่างครอบครัวที่มีทั้งบิดามารดากับครอบครัวที่มีเฉพาะบิดาหรือมารดาคนเดียวว่ามีความคล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นบิดามารดาของนักเรียนและหญิงระดับมัธยมศึกษา ปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2541 ที่ศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวน 22114 คน

กลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi 3 Stage Sampling)

ขั้นที่ 1 สุ่มชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีเกณฑ์ดังนี้

- เป็นโรงเรียนที่มีระดับชั้น ม.1 - ม.6

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ทำการสุ่มชื่อโรงเรียน 5 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนวัดโนนทัยพายัพเชียงใหม่
2. โรงเรียนปิ่นสรอแผลวิทยาลัย
3. โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย
4. โรงเรียนกาวิละวิทยาลัย
5. โรงเรียนหอพระ

ขั้นที่ 2 จากโรงเรียนที่สุ่มมาได้จากขั้นที่ 1 ทั้ง 5 โรงเรียน นำมาสุ่มห้องเรียนชั้น ม.1 - ม.6 ชั้นละ 1 ห้อง รวมห้องเรียนที่สุ่มได้ 30 ห้อง

จากประชากรกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 22,114 คน ผู้วิจัยได้หาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % โดยใช้ตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของดาร์วิน เฮนเดล (Darwin Hendel, 1997 อ้างในเอกสารประกอบการสอนกระบวนการวิจัย 055770 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 369 ราย

ขั้นที่ 3 เพื่อให้ได้ข้อมูล จำนวน 369 ชุด ผู้วิจัยได้ให้ครูประจำชั้นใน 5 โรงเรียนข้างต้นสุ่มแจกแบบสอบถามให้นักเรียน จำนวน 30 ห้อง โดยสุ่มแจกห้องละ 16 ชุด จำนวน 480 ชุด เพื่อให้ นำกลับไปให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อถึงกำหนดเวลาเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนได้ จำนวน 460 ชุด และตรวจสอบความถูกต้อง จึงได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อใช้วิเคราะห์ข้อมูล รวม 460 ชุด สามารถจำแนกแหล่งที่มาของข้อมูลได้ดังนี้

จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนจำแนกตามโรงเรียนและระดับชั้นเรียน

1. โรงเรียนวัดโนนทัยพายัพ	จำนวน	93	ชุด
2. โรงเรียนปิ่นสรวงแยลส์วิทยาลัย	จำนวน	90	ชุด
3. โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย	จำนวน	88	ชุด
4. โรงเรียนกาวิละวิทยาลัย	จำนวน	95	ชุด
5. โรงเรียนหอพระ	จำนวน	94	ชุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิด เพื่อสอบถามความคิดเห็นที่เป็นทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นบิดามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียนชายและหญิง ชั้น ม.1-ม.6 ที่ศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 460 ราย แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษานี้จำแนกได้เป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของบิดามารดา (กลุ่มตัวอย่าง) และบุตร

เป็นข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างกับบุตร อายุ เพศ สถานภาพสมรส การศึกษา รายได้ และเพศของบุตร และกำหนดให้ตอบคำถามโดยมีตัวเลือกให้เลือกคำตอบและเติมคำตอบ

ส่วนที่ 2 ทัศนคติของบิดามารดาเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ของบุตร

เป็นข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ของบุตร กำหนดให้พิจารณาแต่ละข้อแล้วเลือกคำตอบที่กำหนดให้ว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (Likert Scale) เพียงคำตอบเดียว

ส่วนที่ 3 ความรู้เรื่องเพศศึกษาของบิดามารดา

เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เรื่องเพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดให้แต่ละข้อพิจารณาเลือกคำตอบที่กำหนดให้ว่าถูกหรือผิด เพียงคำตอบเดียว

ส่วนที่ 4 การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทางเพศของวัยรุ่น

เป็นข้อมูลด้านบทบาทหน้าที่ของบิดามารดาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในด้านการถ่ายทอด ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่บุตรของตน เกี่ยวกับการพัฒนาทางเพศของวัยรุ่น ดังนี้

- พัฒนาการทางเพศ
- ความรู้สึกละอายใจในตนเอง
- การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย
- การฝึกทักษะเพื่อเบี่ยงเบนความรู้สึกทางเพศ
- การฝึกประสบการณ์เพื่อหลีกเลี่ยงสถานการณ์วิกฤติ

- ความสัมพันธ์ในครอบครัว

คำถามในส่วนนี้กำหนดให้พิจารณาแต่ละข้อแล้วเลือกคำตอบที่กำหนดให้ว่า เป็นประจำ เป็นบางครั้ง หรือไม่เคย/ไม่ได้ปฏิบัติ เพียงคำตอบเดียว

- การเปิดรับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศจากสื่อมวลชนและกลุ่มสังคม

คำถามในส่วนนี้กำหนดพิจารณาแต่ละข้อแล้วเลือกคำตอบที่กำหนดให้

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาความเที่ยงตรงและความครอบคลุมของเนื้อหาของแบบสอบถามโดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปปรับการตรวจสอบกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่านดังนี้

- อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 1 ท่าน
- นักสังคมสงเคราะห์ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 1 ท่าน
- นักสังคมสงเคราะห์ โรงพยาบาลแม่และเด็กเชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 10 เชียงใหม่ จำนวน 1 ท่าน
- สูติแพทย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้คำปรึกษา โรงพยาบาลแม่และเด็ก เชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 10 เชียงใหม่ จำนวน 1 ท่าน

- จิตแพทย์ โรงพยาบาลสวนปรุง จำนวน 1 ท่าน

- นักวิชาการสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 ท่าน

- ศึกษานิเทศก์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนทักษะชีวิต จำนวน 1 ท่าน

หลังจากผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้มีความชัดเจนด้านเนื้อหา ความเหมาะสมด้านภาษาและเรียงลำดับข้อความ ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำไปทดลองใช้

2. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้กับผู้ปกครองที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษา จำนวน 50 ราย เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

3. การวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามบทบาทของบิดามารดาต่อการเตรียมความพร้อมในการเผชิญปัญหาเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ไปหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามดังนี้

3.1 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ในด้านทัศนคติเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น เท่ากับ 0.92

3.2 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในด้านความรู้เรื่องเพศศึกษา เท่ากับ 0.75

3.3 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในด้านบทบาทการถ่ายทอด ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น เท่ากับ 0.80

3.4 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในด้านบทบาทการให้ความรู้เรื่องความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง เท่ากับ 0.98

3.5 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในด้านบทบาทการให้ความรู้เรื่องการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย เท่ากับ 0.92

3.6 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในด้านบทบาทการให้ความรู้เรื่องการเบี่ยงเบนความรู้สึกทางเพศ เท่ากับ 0.76

3.7 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในด้านบทบาทการหลีกเลี่ยงสถานการณ์วิกฤติ เท่ากับ 0.88

3.8 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในด้านบทบาทการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว เท่ากับ 0.96

3.9 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในด้านบทบาทการแนะนำการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศจากสื่อมวลชน และกลุ่มสังคม เท่ากับ 0.77

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการอ่าน ศึกษา ค้นคว้า รายละเอียดที่เป็นความคิดเห็น ทฤษฎี บทความ รายงานการวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงรวมจัดหมวดหมู่ และบันทึกไว้เพื่อนำมาใช้ในการเรียบเรียงจัดทำรายงานการวิจัย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้พบชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถามให้แก่ครูประจำชั้น เพื่อแจกให้นักเรียนนำกลับไปให้บิดามารดาเป็นผู้ตอบแบบสอบถามแล้วจึงนำแบบสอบถามที่ตอบแล้วกลับมาส่งครูประจำชั้นในวันที่กำหนดไว้ โดยกำหนดระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 1-2 วัน เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้มีเวลาและมีอิสระในการตอบแบบสอบถามอย่างเต็มที่ จากนั้นผู้วิจัยจึงไปรับแบบสอบถามจากครูประจำชั้นกลับคืนมา เพื่อดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

เมื่อรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและตรวจสอบความถูกต้องแล้ว จึงนำข้อมูลมาดำเนินการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) และใช้เทคนิคทางสถิติเพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามส่วนที่ 1 - 4

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของบิดามารดา (กลุ่มตัวอย่าง) และบุตรวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 2 ทศนคติของบิดามารดาต่อการมีเพศสัมพันธ์ของบุตรให้น้ำหนักคะแนนเป็นรายข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน	ข้อความในทางบวก	ข้อความในทางลบ
5	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
3	ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ
2	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย
1	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากนั้นจึงรวมคะแนนทุกข้อของแต่ละคนในส่วนนี้ แล้ววิเคราะห์เพื่อหาผลลัพธ์ที่เป็นปริมาณแสดงทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างต่อการมีเพศสัมพันธ์ของบุตรโดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนนดังนี้

คะแนน	ทัศนคติเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์
4.50 - 5.00	มีทัศนคติที่ดีมาก
3.50 - 4.49	มีทัศนคติที่ดี
2.50 - 3.49	มีทัศนคติในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	มีทัศนคติที่ไม่ดี
1.00 - 1.49	มีทัศนคติที่ไม่ดีอย่างมาก

ส่วนที่ 3 ความรู้เรื่องเพศศึกษาของบิดามารดานำข้อมูลมาให้น้ำหนัก คะแนนเป็นรายข้อ โดยกำหนดเกณฑ์ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน จากนั้นจึงรวมคะแนนทุกข้อของแต่ละคนในส่วนนี้ แล้ววิเคราะห์เพื่อหาคะแนนความรู้ทั้งหมด และความรู้เฉลี่ย โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

คะแนน	ความรู้เรื่องเพศศึกษา
12.42 - 16.00	มีความรู้ในระดับดี
0.96 - 12.41	มีความรู้ในระดับปานกลาง
0.00 - 0.95	มีความรู้ในระดับต่ำ

ส่วนที่ 4 การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการทางเพศของวัยรุ่นนำข้อมูลมาให้น้ำหนัก คะแนนเป็นรายข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน	ข้อความในทางบวก	ข้อความในทางลบ
3	เป็นประจำ	ไม่เคย/ไม่ปฏิบัติ
2	เป็นบางครั้ง	เป็นบางครั้ง
1	ไม่เคย/ไม่ได้ปฏิบัติ	ไม่เคย/ไม่ได้ปฏิบัติ

จากนั้นจึงรวบรวมคะแนนทุกข้อของแต่ละคนแล้ววิเคราะห์ เพื่อหาคะแนนการปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้

คะแนน	การเตรียมความพร้อมต่อการเผชิญ ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ของบุตร
2.50 - 3.00	เตรียมความพร้อมในระดับสูง
1.50 - 2.49	เตรียมความพร้อมในระดับปานกลาง
1.00 - 1.49	เตรียมความพร้อมในระดับต่ำ

2. เปรียบเทียบบทบาทของบิดามารดาต่อการเตรียมความพร้อมในการเผชิญปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นระหว่างครอบครัวที่มีบิดาหรือมารดาคนเดียว กับครอบครัวที่มีทั้งบิดาและมารดา โดยใช้การอธิบายผลด้วยตารางไขว้ (Crosstabs) การทดสอบไค-สแควร์ (Chi-Square Test)

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อบทบาทการเตรียมความพร้อมในการเผชิญปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ของบุตร โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แบบคอนติเจนซี (Contingency) แล้วทดสอบความมีนัยสำคัญ ไคสแควร์ (Chi-square)

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายบทบาทการเตรียมความพร้อมในการเผชิญปัญหาเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ของบุตร โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) แบบ Stepwise